

Уникален локомобил на повече от два века реставрира смолянският бизнесмен Кирил Асенов. Парната машина в момента е работеща. Намира се в пригодена специално за нея площ пред завода му „Арексим“ в Северната промишлена зона на областния град. Външният ѝ вид е забележителен – металът е сякаш съвсем насконо обкован. Произведена е през 1806 г. от „Маршъл и синове“. По разказа на собственика ѝ с такъв локомобил е бил задвижен първият лифт в първия зимен курорт – Межеф във Франция.

„Преди години видях едни картички, на които беше нарисувано как Ротшилд е направил първия лифт в света, когато е бил главата на Латифундията (земеделско владение, покриващо огромна територия) във Франция. Първите латифундисти купуват такива машини. Това е зората на механизираното селско стопанство, което окръпнява огромни собственици. Това е времето, в което са се купували благороднически титли. Ротшилд е бил много заможен по онова време, но е бил астматик. Изпратен бил да почива в Межеф (Megève)-Франция. Ротшилд там се е чувствал добре. Лекарите му го посъветвали да направи санаториум. И той прави първия зимен хотел в света и първия лифт, който обслужвал този лечебен център задвигателна

активност. Много заможни хора са ходили да почиват там от началото на 19-ти век“, разказва Кирил Асенов.

При разходка из полята на Шамбери милиардерът вижда, че един човек ползва някаква машина за вършачка. Дотогава богаташът правил опити да кара ски с помощта на някакво далечно подобие на днешния влек, движен от магарета. Виждайки как този латифундист оре ниви с тази машина, му хрумнала идеята да купи за себе си такава и с нея да замени магаретата. Земевладелецът дал локомобила на Ротшилд под наем, защото през зимата тя му била непотребна. Фактически с нея крупният банкер, от чийто род произлизат илюминатите (т. нар. Пазители на светлината – от 18-ти век мъжете от рода Ротшилд обезпечават масонските лоши по света и фактически го командват), създад първия механизиран лифт.

Кирил Асенов видял рисунката в кметството на Межеф. „Като разгледах скициите, се заинтересувах. Започнах да търся из интернет. Две години пусках малки обяви в национални вестници. Помня, че пускахме в „24 часа“. Мислех,

че няма шанс, но продължавах да пускам обявата, за да съм сигурен, че съм изчерпал всички възможности. Накрая се обади един човек и каза, че има локомобил. Даде си адреса. Отидохме, локомобилът беше разглобен, но подлежащ на възстановяване. Платихме му 8 000 лева. И го докарахме в Смолян почти в насипно състояние“, спомня си Асенов.

В Смолян той и група ентузиасти се засели да я реставрират в продължение на близо десет години – от 2005 до минулата година.

„Идеята ми беше с него да движка един лифт на Перелик. Но когато преди пет години подадох документите в екоинспекцията, имахме жалба от тутракански екоорганиза-

ции. А тази машина с нищо не застрашава околната среда. Тя гори дърва колкото една готварска печка, но нали го правя аз, изглежда е достатъчна причина. Реакцията само показва колко отровна е бизнес средата в България, защо няма инвестиции и защо не се случват нещата. И не ми разрешиха“, допълва приемачът.

Кирил Асенов казва, че машината представлява най-обикновен бойлер, в който се слага вода. Има един изпирителен съд, под който гори огън, а мощността идва от парата. По думите на стопанина тя е вечно. „Ако идното поколение след мен я стопаниства така, както я стопанисвам аз, ще живее вечно. Тя е съвършена проста машина. Една остринка за моливи какъв живот ѝ предвиждат! Колкото по-просто е направено едно нещо, толкова е по-лесно за стопаниване“, добавя той.

„Исках хората да го гледат и да му се радват, защото е красива вещ, уникална машина като средство за производ-

ство. Тогава, когато е създадена, е нямало още фотография. Даже в Межеф няма снимки на този лифт, задвижван от локомобил, защото фотографията още не е съществувала, имало е само художници. Навремето е било много скъпо да си водиш художник, който да ти заржира такива събития, но Ротшилд е бил толкова богат, колкото за нашето време Рокфелер, Бил Гейтс, Цукерман. Петимата най-богати хора в света са по-бедни сумарно в света, колкото е бил Ротшилд за времето си“, допълва Кирил Асенов. Казва, че тази машина е символ на зората на индустриализацията, а неговото предприятие, специализирано в полимеростроенето, производство на пластмаси – символизира бъдещето ѝ.

Според него локомобилът би имал смисъл в проекта за СТЦ „Перелик“. Асенов даже имал един лифт, проектиран да бъде задвижван с тази машина. „Иска ми се хора от цял свят да идват да видят единствения лифт, направен като първия лифт в света. Сега в Межеф няма такъв. Ние сме го проектирали и сме готови да го направим, но ни трябва подкрепа“, обобщава смолянският бизнесмен.

От известно време старовремската машина е атракция за смолянчани. Там родопски семейства си водят децата да им покажат що е то локомотив.

Анита Чолакова